УДК 338.24

Н. П. Стучинська,
аспірант кафедри глобалістики, євроінтеграції та управління національною безпекою,
Національна академія державного управління при Президентові України

ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: СУТНІСТЬ І МОЖЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ

N. Stuchinska,
graduate student of department of globalistik, eurointegrations and management
of national security, National academy for pyblic administration, under the President of Ukraine

ENERGY SECURITY OF UKRAINE: ESSENCE AND POSSIBILITIES OF REALIZATION

Проаналізовано сутність категорії "енергетична безпека", визначено роль та місце енергетичної безпеки у системі національної безпеки України. Досліджено основні загрози національній енергетичній безпеці та проаналізовано шляхи запобігання цим загрозам.

Essence of the category "energy security", the role and place of energy security in the system of national security of Ukraine are analized. The basic threat to national energy security and the ways of preventing these threats are given.

Ключові слова: національна безпека, економічна безпека, енергетична безпека, загрози.
Key words: national security, economic security, energy security, threats.

АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

Енергетична безпека на сьогодні є однією з найважливіших складових економічної безпеки країни, оскільки лише при надійному забезпеченні паливно-енергетичними ресурсами можливе повноцінне функціонування усіх економічних (а на їх основі — державних) інституцій. Без жодного перебільшення можна сказати, що енергетика є основою практично усіх сфер життєдіяльності сучасного світу та відіграє вирішальну роль не лише в економічному прогресі країни, а й виступає базою у забезпеченні сталого розвитку суспільства загалом. Разом з тим, вважати рівень енергетичного забезпечення держави (суспільства) цілком надійним за будь-яких соціально-політичних умов неможливо. В умовах глобалізаційних впливів (насамперед, в умовах конкурентного формування поліцентричного світу) позиції держав, що є енергетичними донорами, відрізняються підвищеною нестабільністю, непередбачуваністю, політичним егоїзмом. Як наслідок, країни, що були й залишаються енергетичними споживачами, постають перед необхідністю розбудови власних систем забезпечення енергетичної безпеки, ефективність яких має урівноважувати дисфункціональні впливи (виклики, загрози, небезпеки), що продукуються міжнародним середовищем.

АНАЛІЗ НАУКОВИХ ПРАЦЬ З ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретико-методологічні засади та актуальні питання енергетичної безпеки України знайшли відображення в працях відомих вітчизняних науковців: В. Баранніка, З. Варналія, А. Гальчинського, В. Гейця, М. Земляного, М. Ковалка, Л. Криворуцького, В. Ліра, Р. Подольця, Ю. Руденка, В. Саприкіна, Б. Стогнія, О. Суходолі, А. Сухорукова, В. Точіліна, А. Шевцова, А. Шидловського. Але попри значну кількість грунтовних наукових та науково-практичних досліджень у цій сфері низка питань, зокрема таких, що стосуються гарантування енергетичної безпеки, ще недостатньо розроблені. Це ускладнює формування дієвої державної політики в енергетичній сфері та створює передумови для виникнення додаткових загроз національній безпеці.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Енергетична сфера перебуває у стані хиткої рівноваги між реальними запитами споживачів енергетичних потоків та можливостями їх задоволення. Як й інші сфери забезпечення національної безпеки, енергетична сфера відчуває невпинну дію загроз, інтеграція яких призводить до виникнення сукупності ризиків. Владарюючий суб'єкт, маючи відповідний досвід та ресурси, цілком спроможний попередити ці ризики. В протилежному випадку його чекає політична поразка, включно з повним витісненням за межі державно-управлінської системи. Виходячи з цього, нагальною гносеологічною проблемою стає дослідження сутності категорії "енергетична безпека", її ролі в системі національної безпеки, основних загроз в енергетичній безпеці України, аналіз індикаторів, які характеризують стан енергетичної стабільності України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Енергетика є особливою сферою економіки завдячуючи її технологічній специфіці, яка зумовлена фізичною складністю процесів виробництва, розподілу та споживання енергії, внутрішньогалузевими особливостями (високою капіталоємністю енергетичних об'єктів, тривалими термінами їх спорудження та експлуатації), розгалуженими взаємозв'язками з іншими галузями, високим ступенем залежності добувних, переробних, виробничих та транспортних процесів від рівня їх енергозабезпечення. Такий висновок стосується будь-якої країни сучасного світу незалежно від її географічних координат. Саме тому забезпечення енергетичної безпеки є одним із ключових факторів існування України як самостійної та незалежної держави. Історично в українській економіці енергетичні ресурси завжди були вагомою складовою усіх галузей промисловості, забезпечуючи формування значного відсотка доходної частини бюджету та надходження валютних коштів.

Для розуміння сутності категорії "енергетична безпека" та розмежування синонімічно близьких понять вважаємо за потрібне насамперед розкрити сутність вживаних в науковій літературі дефініцій. Зазвичай енергетичну безпеку трактують як складову економічної безпеки. Так, А. Шидловський, М. Кавалко визначають енергетичну безпеку як одну із найважливіших складових економічної безпеки, що проявляється, по-перше, як стан забезпечення держави паливно-енергетичними ресурсами, які гарантують її повноцінну життєдіяльність і, по-друге, як стан безпеки енергетичного комплексу та здатність енергетики забезпечити нормальне функціонування економіки, енергетичну незалежність країни. Таким чином, на думку цих авторів, політична і енергетична незалежність є взаємообумовленими [1].

В Енергетичній стратегії України на період до 2030 р. енергетичну безпеку розуміють як невід'ємну складову національної безпеки держави, яка передбачає досягнення стану технічно надійного, стабільного, економічно ефективного та екологічно безпечного забезпечення енергетичними ресурсами економіки і соціальної сфери держави. Даний різновид безпеки визначають як "спроможність держави забезпечити ефективне використання власної паливно-енергетичної бази, здійснити оптимальну диверсифікацію джерел і шляхів постачання в Україну енергоносіїв для забезпечення життєдіяльності населення та функціонування національної економіки у режимі звичайного, надзвичайного та стану війни, попередити різкі цінові коливання на паливно-енергетичні ресурси, або ж створити умови для безболісної адаптації національної економіки до нових цін на ці ресурси на світових ринках". Енергетична безпека передбачає досягнення стану технічно надійного, стабільного, економічно ефективного та екологічно безпечного забезпечення енергетичними ресурсами економіки і соціальної сфери держави [2].

Відповідно до Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України енергетична безпека визначається як "стан економіки, що сприяє ефективному використанню енергетичних ресурсів країни, наявності на енергетичному ринку достатньої кількості виробників та постачальників енергії, а також доступності, диференційованості та екологічності енергетичних ресурсів". У цьому документі при розрахунку інтегрального індексу економічної безпеки оперують дев'ятьма середньозваженими субіндексами (складовими економічної безпеки), до яких віднесені: виробнича безпека, демографічна безпека, енергетична безпека, зовнішньоекономічна безпека, інвестиційно-інноваційна безпека, макроекономічна безпека, продовольча безпека, соціальна безпека, фінансова безпека [3].

За визначенням Міжнародного енергетично агентства енергетична безпека — це безперервний доступ до енергетичних ресурсів по доступній ціні [7].

На думку науковців, предметом дослідження яких є закономірності розвитку енергетичної сфери, під енергетичною безпекою України слід розуміти спроможність держави забезпечити ефективне використання власної паливно-енергетичної бази, здійснити оптимальну диверсифікацію джерел і шляхів постачання в Україну енергоносіїв для забезпечення життєдіяльності населення та функціонування національної економіки у режимі звичайного, надзвичайного та воєнного стану, попередити різкі цінові коливання на паливно-енергетичні ресурси або ж створити умови для безболісної адаптації національної економіки до нових цін на ці ресурси [4].

М. Земляний лаконічно визначає, що "енергетична безпека країни — стан її захищеності від загроз енергетичного характеру" [5]. Більш широко формулює Є. Сухін: енергетична безпека — це "спроможність держави забезпечити максимально надійне, технічно безпечне, екологічно прийнятне та обгрунтовано достатнє енергозабезпечення економіки й населення, а також гарантоване забезпечення можливостей керівництва держави у формуванні і здійсненні політики захисту національних інтересів у сфері енергетики без надмірного зовнішнього та внутрішнього тиску в сучасних та прогнозованих умовах" [6].

Таким чином, огляд законодавчої бази та наукових джерел дає підстави стверджувати, що енергетична безпека є невід'ємною складовою економічної безпеки, а тому дослідження цих понять має відбуватися у тісному взаємозв'язку.

Досягнення енергетичної безпеки неможливе без виявлення чинників, дія яких може негативно позначитися на розвиткові паливно-енергетичного комплексу. У сьогоднішній геополітичній ситуації забезпечення енергетичної безпеки стає важливим, якщо не головним, питанням суверенітету держави, Так, згідно із "Стратегією національної безпеки України" від 26.05.2015 р., однією із актуальних загроз національній безпеці України визначено "дії по блокуванню зусиль України щодо протидії монополізації стратегічних галузей національної економіки російським капіталом, щодо позбавлення залежності від монопольних постачань критичної сировини, насамперед енергетичних ресурсів" [8].

У консенсус-прогнозі "Перспективи розвитку України" (періодичному виданні Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, підготовленому департаментом економічної стратегії та макроекономічного прогнозування за сприяння Програми Розвитку Організації Об'єднаних Націй у рамках Проекту "Прискорення прогресу в досягненні Цілей Розвитку Тисячоліття в Україні") загострення дефіциту енергетичних ресурсів в країні визнано одним із найбільших внутрішніх ризиків на 2015—2017 року [9].

Окрім зазначених загроз національній безпеці, які виникають через уразливість енергетичного сектору, виділяють й інші загрози енергетичній безпеці України. Ними, зокрема, є:

— надмірна залежність від імпорту енергоносіїв;

— недостатній рівень диверсифікації джерел постачання енергоносіїв та технологій;

Таблиця 1. Показники рівня енергетичної безпеки України за період 2010—2014 рр.

Період	Частка власних джерел у балансі паливно-енергетичних ресурсів держави, %	Рівень імпортної залежності за домінуючим ресурсом у загальному постачанні первинної енергії, %	Частка відновлювальних джерел у загальному постачанні первинної енергії, %	Частка втрат при транспортуванні та розподіленні енергії, %	Відношення інвестицій у підприємства паливно-енергетичного комплексу до валового внутрішнього продукту, %
	Критичне значення показника				
	40%	60%	2%	2%	0,50%
	Незадовільне значення показника				
	60%	50%	3,50%	1,60%	2%
	Оптимальне значення показника				
	80-100%	30%	6%	1,10%	2,5-3,5%
2010	61,26%	53,51%	1,97%	2,72%	
2011	54,08%	77,24%	1,99%	2,84%	1,51%
2012	62,02%	61,81%	2,02%	2,79%	1,94%
2013	54,08%	77,24%	1,99%	2,84%	2,27%
2014	67,41%	47,05%	2,65%	3,17%	1,44%

— обмежене використання власного енергетичного потенціалу й нових технологій;

— низька ефективність використання палива та енергії;

— спотворення ринкових механізмів в енергетичному секторі;

— криміналізація та корумпованість енергетичної сфери;

— недієва політика енергоефективності та енергозабезпечення.

Проблема забезпечення енергетичної безпеки України постійно перебуває в полі зору державних структур. На користь цього свідчить затвердження Кабінетом Міністрів України 24.07.2013 р. оновленої редакцію Енергетичної стратегії України на період до 2030 р. Сучасне прочитання стратегії дозволяє сформулювати наступне: документ спрямований на вирішення проблем енергетичної безпеки в умовах виживання держави за обставин зовнішньої агресії із застосуванням як збройних сил, так і невійськових впливів. Стратегія пропонує механізми трансформаційного характеру на період до 2020 р. та визначає стратегічні орієнтири розвитку до 2035 р. В ній визначено головну мету розвитку енергетики України на період до 2020 р. — забезпечення енергетичної безпеки і перехід до енергоефективного та енергоощадливого використання і споживання енергоресурсів із впровадженням інноваційних технологій [2].

Пріоритетами забезпечення енергетичної безпеки України названо:

— реформування енергетичних ринків, забезпечення прозорості господарської діяльності, конкуренції на цих ринках та їх демонополізація, інтеграція енергетичного сектору України до енергетичних ринків ЄС та системи європейської енергетичної безпеки;

— підвищення енергетичної ефективності та забезпечення енергозбереження;

— диверсифікація джерел і маршрутів енергопостачання, подолання залежності від Росії у постачанні енергетичних ресурсів і технологій, розвиток відновлюваної та ядерної енергетики з урахуванням пріоритетності завдань екологічної, ядерної та радіаційної безпеки;

— створення умов для надійного енергозабезпечення та транзиту енергоресурсів територією України, захищеності енергетичної інфраструктури від терористичної загрози;

— формування системи енергозабезпечення національної економіки і суспільства в особливий період;

— досягнення високого рівня енергетичної безпеки, диверсифікація джерел постачання енергоносіїв, збільшення обсягу їх власного видобутку, підвищення ефективності використання енергоносіїв, впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій [2].

До основних індикаторів енергетичної безпеки в українській законодавчій базі відносять такі:

1. Частку власних джерел у балансі паливно-енергетичних ресурсів держави.

2. Рівень імпортної залежності за домінуючим ресурсом у загальному постачанні первинної енергії.

3. Частку імпорту палива з однієї країни (компанії) у загальному обсязі його імпорту.

4. Зношеність основних виробничих фондів підприємств паливно-енергетичного комплексу.

5. Енергоємність ВВП.

6. Відношення інвестицій у підприємства паливно-енергетичного комплексу до валового внутрішнього продукту.

7. Запаси природного газу.

8. Запаси кам'яного вугілля.

9. Частку відновлювальних джерел у загальному постачанні первинної енергії.

10. Частку втрат при транспортуванні та розподіленні енергії [3].

Автором статті проаналізовано п'ять із десяти основних індикаторів рівня енергетичної безпеки у динаміці за період з 2010 по 2014 роки (табл. 1). Для проведення розрахунків використовувались дані із звітів Державної служби статистики України та Міністерства енергетики та вугільної промисловості України [3;11—12].

Одним із найвагоміших факторів забезпечення енергетичної безпеки є частка власних джерел у балансі паливно-енергетичних ресурсів держави, яка розраховується як відношення різниці загального постачання первинної енергії та імпорту до загального постачання первинної енергії. За досліджуваний період часу показник не був оптимальним, а коливався в межах незадовільних та критичних значень. Проте саме цей показник характеризує самодостатність країни та енергетичну незалежність, а відтак є основою національної безпеки.

Варто відзначити, що, згідно з даними Додатку 1, у 2015 р. імпорт основного енергетичного ресурсу (газу) скоротився порівняно із 2014 р. на 15%. На жаль, це ско-

рочення обумовлене не збільшенням власного видобутку, а скороченням виробництва електроенергії. За даними Міністерства енергетики та вугільної промисловості, Україна має потенціал щодо збільшення власного видобутку газу до 50%, а саме до рівня 29 000 млн м^3 у 2020 році, що дало б можливість гарантувати енергетичну ресурсну незалежність.

Другим важливим індикатором енергетичної безпеки є показник рівня імпортної залежності за домінуючим ресурсом у загальному постачанні первинної енергії. Він розрахований як відношення імпорту за домінуючим ресурсом у постачанні первинної енергії до загального первинного постачання за домінуючим ресурсом у постачанні первинної енергії. Цей показник тісно корелює із попереднім індикатором і впродовж 2011—2013 рр. також перебував у критичному стані. Позитивна динаміка та переміщення в зону задовільного значення відбулися, починаючи з 2014 р.

Питання зниження енергозалежності частково може бути вирішене через формування ефективної програми енергозбереження та розвитку альтернативної енергетики в Україні. Згідно зі згаданою вище Енергетичною стратегією до 2030 р., частку альтернативної енергетики на загальному енергобалансі країни буде доведено до 20 %. Основними напрямами відновлюваної енергетики в Україні є: вітроенергетика, сонячна енергетика, біоенергетика, гідроенергетика. Частка відновлювальних джерел у загальному постачанні первинної енергії розраховується за формулою: (постачання гідроенергії, тис. тонн нафтового еквіваленту + постачання вітрової, сонячної енергії, тис. тонн нафтового еквіваленту + постачання біопалива та відходів, тис. тонн нафтового еквіваленту) / загальне постачання первинної енергії, тис. тонн нафтового еквіваленту. Цей показник також перебуває у критичному стані, його позитивна динаміка спостерігалася лише у 2014 р. На жаль, така динаміка була обумовлена скороченням загального постачання електричної енергії у 2014 р. на 9%, тоді як постачання гідроенергії, енергії вітру та постачання біопалива та відходів скоротилося на 11,6% від 2013 р.

Особливої уваги заслуговує показник втрат при транспортуванні та розподіленні енергії, адже він не лише дає інформацію про ефективність та економічність енергетичної системи, а й напряму впливає на добробут населення, оскільки втрати при транспортуванні закладаються у тарифи для кінцевих споживачів. Частка втрат при транспортуванні та розподіленні енергії визначається як відношення втрат при транспортуванні та розподіленні енергії до загального постачання первинної енергії. Даний показник викликає хвилювання, адже перманентно він знаходиться у критичній зоні, окрім того простежується його негативна динаміка.

Відношення інвестицій у підприємства паливно-енергетичного комплексу до валового внутрішнього продукту розраховується як відношення капітальних інвестиції за видом економічної діяльності "Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води" до ВВП. За період 2011—2014 рр. і цей показник перебуває в незадовільному стані. Проте, враховуючи, що основним джерелом для інвестицій у підприємства паливно-енергетичного комплексу залишаються власні кошти, за певної податкової підтримки держави даний показник може бути скоригований у позитивному напрямі та не викликати надмірної тривоги.

Отже, першочерговими заходами, здатними гарантувати енергетичну безпеку країни, є заходи, що спрямовані на: енергозбереження і технічне переоснащення виробництва; посилення обліку та контролю за енергоспоживанням в усіх галузях виробництва; впровадження енергозберігаючих технологій; здійснення структурної перебудови економіки шляхом зменшення частки енергоємних галузей виробництва; використання нетрадиційних та відновлювальних джерел енергії.

Важливою складовою енергетичної безпеки може стати також фінансування геологорозвідувальних робіт, що є необхідною передумовою збільшення рівня забезпечення України власними нафтою і газом.

ВИСНОВКИ

Енергетична безпека, будучи однією з найважливіших складових економічної безпеки, здатна забезпечити сталий розвиток економіки України. Головними напрямами розв'язання цієї проблеми є: зниження енергетичної залежності, підвищення енергетичної ефективності, забезпечення охорони довкілля та соціальної стабільності. Без зміни структури вітчизняного виробництва та впровадження енергозберігаючих технологій Україна й надалі залежатиме від імпорту нафти й газу, втрачаючи значні валютні резерви. Важливим державним завданням стає поліпшення системи управління галузями паливно-енергетичного комплексу та процесом енергозбереження.

Література:

1. Паливно-енергетичний комплекс України на порозі третього тисячоліття; за заг. ред. А.К. Шидловського, М.П. Ковалка. — К.: УЕЗ, — 2001. — 398 с.

2. Розпорядження КМУ "Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2030 року" № 1071-р від 24.07.2013 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/n0002120-13

3. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України" № 1277 від 29.10.2013 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://cct.com.ua/2013/29.10.-2013_1277.htm

4. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення: монографія / В.Т. Шлемко, І.Ф. Бінько. — К.: НІСД, 1997. — 144 с.

5. Земляний М.Г. До оцінки рівня енергетичної безпеки. Концептуальні підходи / М.Г. Земляний // Стратегічна панорама. — 2009. — № 2. — С. 56—64.

6. Сухін Є.І. Нетрадиційна енергетика як фактор економічної безпеки держави: автореф. дис... д-ра екон. наук: 21.04.01 / Є.І. Сухін; Рада нац. безпеки та оборони України, Нац. ін-т пробл. міжнар. безпеки. — К., 2005. — 38 с.

7. Міжнародне енергетичне агентство [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://www.iea.org/topics/energysecurity/subtopics/whatisenergysecurity/

8. Стратегія національної безпеки України Указ Президента України від 12 лютого 2007 року № 105 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/287/2015#n14

9. "Україна: перспективи розвитку" Консенсус-прогноз Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://documents.tips/economy-finance/-2015-2019--55bd32c2c7b92.html

10. Морозов В.В. Стратегическое инновационное управление в электроэнергетике: монографія / В.В. Морозов. — М.: Альфа-М, 2004. — 280 с.

11. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] [Веб-сайт]. — Електронні дані. — Держстат України, 1998-2016- Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

12. Міністерство енергетики та вугільної промисловості України [Веб-сайт] [Електронний ресурс] — 2013 Міністерство енергетики та вугільної промисловості України. — Режим доступу: http://mpe.kmu.gov.ua

References:

1. Shydlovs'koho, A.K and Kovalka, M.P (2001), Palyvno-enerhetychnyj kompleks Ukrainy na porozi tret'oho tysiacholittia [Fuel and Energy Complex of Ukraine on the threshold of the third millennium; for the Society], UEZ, Kyiv, Ukraine.

2. Cabinet Ministers of Ukraine (2013), "Resolution of the Cabinet Ministers of Ukraine "On approval of the Energy Strategy of Ukraine till 2030", available at: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/n0002120-13 (Accessed 20 April 2016).

3. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (2013), Order "On Approval of guidelines for the calculation of economic security of Ukraine", available at: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm (Accessed 20 April 2016).

4. Shlemko, V.T and Bin'ko, I.F. (1997), Ekonomichna bezpeka Ukrainy: sutnist' i napriamky zabezpechennia [The economic security of Ukraine: the nature and direction of providing], NISD, Kyiv, Ukraine.

5. Zemlianyj, M. H. (2009), "To assess the level of energy security. Conceptual approaches", Stratehichna panorama, vol. 2, pp.56 - 64.

6. Sukhin, Ye.I.(2005), "Alternative energy as a factor of economic security", Ph.D. Thesis; Rada nats. bezpeky ta oborony Ukrainy, Nats. in-t probl. mizhnar. Bezpeky, Kyiv, Ukraine.

7. International energy agency (2016),, available at: https://www.iea.org/topics/energysecurity/subtopics/whatisenergysecurity/ (Accessed 20 April 2016).

8. President of Ukraine (2007), Decree "National Security Strategy of Ukraine", available at: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/287/2015#n14 (Accessed 20 April 2016).

9. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (2015), "Ukraine: Prospects for Development" consensus forecast, available at: http://documents.tips/economy-finance/-2015-2019--55bd32c2c7b92.html (Accessed 20 April 2016).

10. Morozov, V.V. (2004), Strategicheskoe innovacionnoe upravlenie v jelektrojenergetike: monografija [Strategic innovation management in electric power industry: monograph], Al'fa, Moscow, Russian Federation.

11. State Statistics Service of Ukraine (2016), available at: http://www.ukrstat.gov.ua/ (Accessed 20 April 2016).

12. Ministry of Energy and Coal Industry of Ukraine (2016), available at: http://mpe.kmu.gov.ua (Accessed 20 April 2016).

Стаття надійшла до редакції 10.05.2016 р.

Додаток 1.

Показники	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.
ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЯ (млн кВт·г)				
Виробництво	198 119,40	193 564,40	181 944,70	157 634,80
Експорт	9 745,30	9 861,50	8 052,80	3 641,60
Споживання (нетто)	150 720,10	147 264,40	134 653,00	118 726,90
ВУГІЛЛЯ (тис. тонн)				
Видобуток	85 946,00	83 697,50	64 995,30	39 744,70
у т.ч. коксівного	24 823,50	23 724,50	16 139,30	8 325,10
енергетичного	61 122,50	59 973,00	48 856,00	31 419,60
Споживання вугілля	61 207,10	37 641,90	31 562,10	28 637,60
у т.ч. теплоелектростанціями	32 227,60			
НАФТА (тис. тонн)				
Видобуток нафти з газовим конденсатом	3 290,10	3 050,90	2 728,90	2 461,70
у т.ч. НАК «Нафтогаз України»	2 996,30	2 746,80	2 421,10	2 181,80
Поставка нафти на НПЗ України	4 013,40	3 270,60	2 173,50	416,20
у т.ч. імпорт нафти	1 504,70	659,10	305,20	0,00
Переробка нафтової сировини на НПЗУкраїни та Шебелинському ГПЗ	4 570,30	3 377,00	2 625,60	472,60
Виробництво нафтопродуктів:				
бензину	1 629,60	963,60	586,80	177,30
дизельного пального	1 364,40	950,60	566,10	108,70
мазуту	715,30	600,10	380,20	55,20
Споживання нафтопродуктів:				
бензину	4 197,30	3 984,90	3 165,50	
дизельного пального	6 014,80	5 947,30	5 259,40	
мазуту	314,00	191,50	136,40	
Транзит нафти	14 557,00	15 577,20	15 012,60	15 153,50
ГАЗ (млн $м^3$)				
Видобуток газу	20 185,00	20 998,20	20 170,00	19 896,00
у т.ч. НАК «Нафтогаз України»	18 206,90	18 663,20	16 855,00	16 032,00
Споживання газу	54 774,60	50 357,60	42 465,00	33 727,00
Імпорт газу	32 939,30	27 974,40	19 466,00	16 454,00
Транзит газу	84 261,00	86 125,70	62 197,00	67 079,00

Джерело: http://mpe.kmu.gov.ua/